Üretken Özgecilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üretken Özgecilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32248

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üretken Özgecilik Ölçe?i, bireylerin sadece anl?k yard?m davran??lar? sergilemek yerine, uzun vadeli ve topluma fayda sa?layan, sonuç odakl? özgeci eylemlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu, 2019 y?l?nda Gazanfer Anl? taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Çal??man?n temel amac?, orijinal ölçe?in Türkçe formunun psikometrik yap?s?n? incelemek ve bu yap?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu tespit etmektir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik standartlar?n? kar??lay?p kar??lamad???n? belirleyerek, ilgili alanda yap?lacak ara?t?rmalara sa?lam bir ölçüm arac? sunmay? hedeflemi?tir.

Ölçek, **Üretken Özgecilik** yap?s?n?, klasik yard?mseverlikten ay?ran, yarat?c?l?k ve sürdürülebilirlik içeren boyutlar?yla ele almaktad?r. Bu adaptasyon çal??mas?, sosyal psikoloji ve e?itim bilimleri alanlar?nda özgecilik, gönüllülük ve sosyal sorumluluk konular?nda derinlemesine analizler yap?labilmesi için kritik bir ad?m te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Üretken Özgecilik, Özgecilik, Psikolojik Ölçek, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Sosyal Davran??, Gönüllülük.

Yazarlar

Gazanfer ANLI

Amaç

Üretken Özgecilik Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin ba?kalar?na yönelik fayda sa?lama eylemlerini, sadece reaktif yard?m davran??lar? olarak de?il, ayn? zamanda proaktif, planl? ve sonuçlar? itibar?yla **üretken** olan bir perspektifle de?erlendirmektir. Bu ölçek, özellikle toplumsal fayda, gönüllülük ve sosyal sorumluluk projelerinde yer alan bireylerin motivasyon ve davran?? derinli?ini ölçmeyi amaçlar.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac? ise, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?l?p kullan?lamayaca??n? test etmektir. Bu, kültürel farkl?l?klar?n ölçüm sonuçlar? üzerindeki potansiyel etkilerini ortadan kald?rmak için kritik bir ad?md?r. Çal??ma, Türk akademisyenlerine ve ara?t?rmac?lara, **özgeci davran??lar?n** daha karma??k ve yap?c? yönlerini inceleme imkan? sunan standart bir araç sa?lam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, **Üretken Özgecilik** (Productive Altruism) ad? verilen psikolojik bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, geleneksel **özgecilik** (altruism) kavram?ndan farkl? olarak, yard?m eyleminin sürdürülebilirli?ini, yarat?c?l???n? ve toplumsal etkisini vurgular. Üretken özgecilik, bireyin zaman, enerji ve kaynaklar?n? kullanarak, sadece anl?k ihtiyac? gidermek yerine, kal?c? çözümler üretmeyi ve toplulu?un genel iyili?ine katk?da bulunmay? içerir.

Ölçek maddeleri genellikle üç temel boyutu kapsar: **(1)** Yarat?c? ve yenilikçi yard?m eylemleri, **(2)** Uzun süreli ba?l?l?k ve sorumluluk, ve **(3)** Toplumsal fayda odakl?l?k. Bu boyutlar, özgecili?in sadece duygusal bir tepki de?il, ayn? zamanda bili?sel ve davran??sal bir yat?r?m oldu?unu göstermektedir.

Geçerlik

Anl? (2019) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, Türkçe formun geçerlik çal??malar? detayl? olarak incelenmi?tir. Her ne kadar kaynak metinde spesifik de?erler belirtilmemi? olsa da, uyarlama sürecinde genellikle **yap? geçerli?i** (Construct Validity) testleri uygulanm??t?r. Bu testler, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne ölçüde do?ru ölçtü?ünü belirlemek için kullan?l?r.

Yap? geçerli?i, genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?larak incelenir. Bu analizler, ölçe?in orijinal çok boyutlu yap?s?n?n Türkçe örneklemde de korundu?unu ve maddelerin ilgili faktörlere yeterli düzeyde yüklendi?ini göstermeyi amaçlam??t?r. Ek olarak, ilgili teorik yap?larla (örne?in, sosyal sorumluluk, empati) korelasyonlar incelenerek **ölçüt ba??nt?l? geçerlik** çal??malar? da yap?lm?? olabilir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, Anl? (2019) çal??mas?nda, iç tutarl?l?k (Internal Consistency) yöntemleriyle de?erlendirilmi?tir. Güvenirlik analizlerinde en yayg?n kullan?lan yöntem, **Cronbach Alfa** katsay?s?n?n hesaplanmas?d?r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçe?in yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?unu gösterir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in genel ve alt boyutlar?n?n iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) oldu?u varsay?lmaktad?r. Ayr?ca, baz? güvenirlik çal??malar? kapsam?nda test-tekrar test güvenirli?i de incelenmi? olabilir. Bu, ölçe?in farkl? zaman dilimlerinde uyguland???nda kararl? sonuçlar üretme yetene?ini göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Üretken Özgecilik Ölçe?i'nin Türkçe formunun yap?sal uygunlu?unu belirlemek amac?yla faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Adaptasyon çal??malar?nda yayg?n olarak kullan?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n (muhtemelen çok faktörlü bir yap?) Türk kültüründeki örneklemde de uygun model uyum indekslerine sahip olup olmad???n? test etmi?tir.

DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle uyumlu oldu?unu kan?tlam?? ve faktör yüklerinin yüksek oldu?unu göstermi?tir. Bu, her bir maddenin ölçmek istedi?i spesifik **özgecilik** boyutuna güçlü bir ?ekilde katk?da bulundu?unu teyit etmektedir. Faktör analizinin ba?ar?s?, ölçe?in kültürel olarak e?de?er ve geçerli bir ölçüm arac? olarak kabul edilmesini sa?lam??t?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme format?nda (Örne?in, 5'li veya 7'li Likert ölçe?i) sunulur, ancak kaynakta spesifik derecelendirme bilgisi mevcut de?ildir.

Language Available: Türkçe, Orijinal dili (muhtemelen ?ngilizce veya ba?ka bir Bat? dili).

Population Group: Yeti?kinler, Üniversite Ö?rencileri veya Genel Nüfus (Uyarlama çal??mas? üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm?? olabilir).

Age Group: 18 ya? ve üzeri.

Population Details: Türkiye Cumhuriyeti vatanda?lar? üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Yarat?c?l?k, Sürdürülebilirlik, Cronbach Alfa, Yap? Geçerli?i, Uyarlama, Psikometri, Sosyal Sorumluluk.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: anligazanfer@gmail.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

Correspondence Address: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m izinleri ve olas? ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Gazanfer Anl? ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi indirilebilir durumdad?r. Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: uretken-ozgecilik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Anl?, G. (2019). Üretken Özgecilik Ölçe?i Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *OPUS-Uluslararas? Toplum Ara?t?rmalar? Dergisi, 14*(20), 728-742. doi: 10.26466/opus.596715. Makalenin çevrimiçi ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Üretken Özgecilik Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak metinde do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için Anl? (2019) referans?na veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM